

В. О. Романишин,

к.е.н., доцент кафедри фінансів підприємств,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Одним з пріоритетних завдань економічної політики України є формування інноваційно-інвестиційної моделі суспільного розвитку. Для його виконання особливої актуальності набуває розроблення заходів, спрямованих на формування дієвого фінансового механізму реалізації пріоритетів структурно-інноваційної трансформації національної економіки.

Одноєю з основних проблем, що гальмує розвиток економіки України на інноваційній основі, є дефіцит фінансових ресурсів. В Україні існує фундаментальна суперечливість між досить потужним інноваційним потенціалом і фінансово-економічними можливостями його реалізації.

Фінансова підтримка інноваційної діяльності є одним з найважливіших чинників стимулювання її розвитку. У світовій практиці підтримки інноваційної діяльності вироблено значну кількість інструментів, за допомогою яких держава реалізує необхідні функції у цій сфері. Серед них можна виділити такі:

1. Пряма фінансова підтримка інноваційних процесів:

— безпосереднє фінансування утворення нових галузей, наукоємних виробництв за рахунок коштів державного бюджету, зокрема на державних підприємствах;

— ініціювання створення та фінансування науково-дослідницьких програм, наукових центрів шляхом конкурсного відбору;

— надання безпроцентних чи пільгових позик і грантів;

— компенсація банківського процента цілком чи його частини, в разі спрямування позики на фінансування інвестицій у технологічні інноваційні зміни;

— державне замовлення на інноваційні продукти;

— дотації за рахунок Державного бюджету для визначених галузей, виробництв чи технологій.

2. Непряма фінансова підтримка — фіскальні пільги для інноваторів:

- зниження ставок податку на прибуток підприємств;
- податковий кредит інноваційним підприємствам;
- зменшення суми прибутку до оподаткування шляхом виключення з нього вартості досліджень чи освоєння нової технології;
- звільнення від сплати податку на прибуток, який отримано власниками майнових прав інноваційних і венчурних компаній (фондів);

- відстрочка сплати імпортного мита чи звільнення від його сплати в разі ввезення товарів для реалізації інноваційного проекту;

- прискорена амортизація для підприємств, визначених як інноваційні.

3. Інші інструменти підтримки інновацій (правові, інфраструктурні, економічні та політичні):

- удосконалення законодавства про авторське право, патентних відносин;

- введення системи сертифікації та стандартів, що заохочує споживання інноваційних товарів;

- розвиток і підтримка системи освіти в країні (закладів загальної освіти, університетів, спеціальної фахової підготовки, системи безперервного навчання і перекваліфікації робочої сили, курсів профільного тренінгу та менеджменту);

- тимчасовий дозвіл на монополію виробника інноваційних товарів і впровадника інноваційних технологій, або, навпаки, обмеження монопольного становища, що зменшує витрати становлення нових виробників товарів чи послуг;

- створення державної інформаційної інфраструктури, розширення доступу до інформаційних мереж і банків даних, бібліотек;

- здійснення державного регулювання інтересів українських виробників інноваційної продукції на міжнародному рівні, застосування відповідного торговельного режиму та регулювання валютних курсів.

Кожна країна самостійно обирає співвідношення між зазначеними інструментами, як правило, ураховуючи такі принципи: 1) фіскальні преференції повинні мати прозорі критерії та процедуру отримання, стимулювати всі підприємства інвестувати у власний інноваційний потенціал; 2) використання адресної допомоги (державне замовлення, кредити, гранти, прямі інвестиції, фінансові гарантії) для підприємств, чий проект має виняткове значення для економіки чи безпеки країни; 3) урахування вимог до фіскальних стимулів: простота доступу, низький рівень витрат на адміністрування з боку держави та підприємств, гарантованість

отримання стимулів у разі виконання висунутих вимог, стабільність правил; обґрунтованість та юридична захищеність методів акумуляції коштів тощо.

Україні слід ширше запроваджувати досвід інших країн щодо фінансової підтримки інноваційної діяльності. Про ефективність міжнародного досвіду підтримки інноваційної діяльності свідчить перебування високотехнологічних корпоративних структур на вершині рейтингу найдорожчих брендів світу.

Шляхи державного сприяння технологічному прогресу у різних країнах залежать також від рівня їхнього економічного розвитку. Для розвинених економік характерне стимулювання інновацій переважно пільговою податковою політикою, застосуванням пришвидшеного методу амортизації, залученням широкої мережі банківських і небанківських фінансових інститутів, а також венчурних та інших фондів до фінансування інноваційних проектів тощо. У країнах з перехідною економікою найбільшого поширення досягла «централізована фінансова підтримка інноваційної діяльності за рахунок запровадження системи державних бюджетних і позабюджетних фондів».

Таким чином, для активізації інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва в Україні слід задіяти широкий спектр економічних та інших регуляторів— податкових, кредитно-фінансових тощо. Мова іде про систему податків, їхні ставки та пільги; порядок і норми амортизаційних відрахувань; систему фінансування, кредитування; фінансові дотації, субсидії, бюджетні позики; антимонopolьні заходи; систему експертизи, контролю інвестицій; приватизацію державної власності тощо.

УДК 330.322:332

В. В. Руденко,

к.е.н., викладач кафедри фінансів і кредиту,

Вінницький інститут економіки

Тернопільського національного економічного університету

АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Стійкість і темпи економічного розвитку в регіональних соціально-економічних системах значною мірою зумовлюються масшта-